

El Cantoni de Blanca Busquets

Carles Montpart Tura

D'una manera força discreta, Blanca Busquets ha anat bastint un conjunt novel·lístic important i ha anat seduint un gruix considerable de lectors. A El jardí a l'obaga, el seu darrer títol, l'escriptora torna a situar l'acció a la Carena, la transposició literària del seu Cantonigròs particular.

Periodista i novel·lista

Blanca Busquets i Oliu (Barcelona, 1961) és escriptora i periodista. Com a periodista, treballa des del 1986 a les emissores de Catalunya Ràdio, on ha realitzat diversos programes, i també ha treballat de redactora a Televisió de Catalunya durant set anys. A més, escriu articles per a l'Osona.com.

Quant a la seva faceta d'escriptora, Busquets diu que la lletra escrita ha marcat la seva vida i que escriu des dels dotze anys, quan va confegir el seu primer conte. Fins ara ha publicat vuit novel·les: *Presó de neu* (Proa, 2003), *El jersei* (Rosa dels Vents, 2006), *Tren a Puigcerdà* (Rosa dels Vents, 2007), *Vés a saber on és el cel* (Rosa dels Vents, 2009), *La nevada del cucut* (Rosa dels Vents, 2010), *La casa del silenci* (Rosa dels Vents, 2013), *Paraules a mitges* (Rosa dels Vents, 2014) i *Jar-*

dí a l'obaga (Proa, 2016). Algunes d'aquestes obres han estat traduïdes a diverses llengües, entre les quals el castellà, el francès, el rus, l'alemany, l'anglès o l'italià, i el desembre de 2015 va rebre a Roma el prestigiós premi de literatura i periodisme Alghero Donna, en la modalitat de narrativa, per la traducció italiana de *La casa del silenci*. Blanca Busquets també participa habitualment en clubs de lectura i fa xerrades, presentacions i conferències arreu de Catalunya i a l'estranger. També va formar part de la delegació catalana d'escriptors a la fira del llibre de Varsòvia del 2016.

Un reconeixement dels lectors

L'obra narrativa de Blanca Busquets va rebre un notable impuls amb l'obtenció del premi Llibreter 2011 per la novel·la *La nevada del cucut*. Es tracta d'un guardó, organitzat pel Gremi de Llibreters de Catalunya, que atorguen les llibreries de Catalunya i que té per objectiu destacar i reconèixer la qualitat i la significació de determinats títols per afavorir-ne la difusió mitjançant la seva promoció a les llibreries. Amb aquest premi, l'obra de Busquets va començar a ser coneguda per un públic lector més majoritari i va ampliar considerablement la seva presència als mitjans de comunicació.

La novel·la situava l'acció en un marc geogràfic especialment estimat per Busquets: Cantonigròs —

Blanca Busquets

Cantoni, com en diuen els seus habitants—, petit poblet del Collsacabra, a Osona, transformat literàriament per l'autora en la Carena. Ella mateixa explica a la contraportada de l'obra l'origen d'aquesta geografia: *"La meva família materna és de Cantonigrós des de fa segles. A casa meva —cal Corder— hi havia hagut un hostel abans de la guerra, i a casa se'n parla sovint, com també es parla de la manera de viure d'aleshores. Les arrels deuen tibar, i més encara quan trobes a la casa pairal papers plens de pols que et remetien a la història de la família i del poble al segle XIX. Són aquelles coses que emocionen i que et fan que et vinguin ganes d'escriure sobre allò"*. Més endavant l'autora afirma que les seves tietes —a les quals va dedicada la novel·la— han estat la font de les històries i anècdotes que han constituït la base de la ficció literària.

Un paisatge, doncs, on l'autora se sent profundament arrelada, i que Busquets va convertir en una

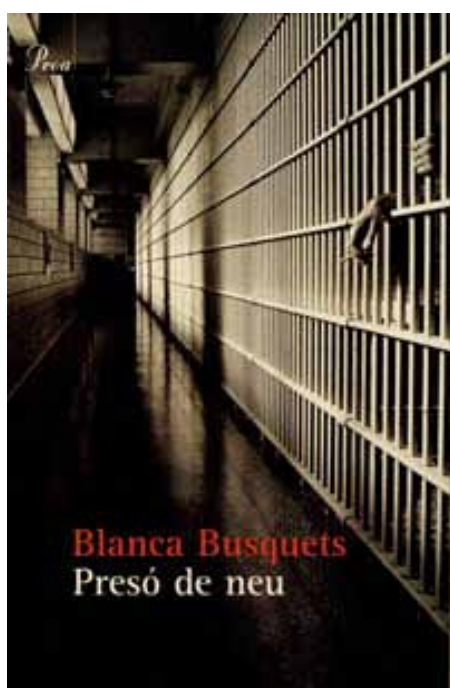
magnífica novel·la d'intriga en què trobem dues històries paral·leles, separades per cent anys, protagonitzades per la Tònia i per la Lali —besàvia i besnéta— totes dues unides per la mateixa passió per l'escriptura, un altre dels grans temes de Blanca Busquets. La duresa de la vida a la muntanya, i especialment la que suportaven molt més les dones, representada per la vida de la Tònia, es contraposa a un altre tipus de patiment més propi de la vida moderna, encarnat en aquest cas per la Lali. Dues històries que, al final, convergiran lligades per una complexa i sorprenent trama familiar i que, en definitiva, constitueixen un fervorós cant a la vida i una reivindicació sense embuts de la condició femenina i del poder alliberador que pot arribar a tenir la literatura.

La novel·la és un clar homenatge a Víctor Català, sobretot a la seva gran novel·la *Solitud*, però també als *Drames rurals*, pel fet que

l'autora ha manifestat en diverses ocasions que ha tingut un gran interès a fer conèixer, a través de la literatura, la vida de la Catalunya rural de principis del segle XX, un món, en la seva opinió, menys treballat en la ficció que el de la vida urbana d'aquest mateix període o que l'època de la Guerra Civil. En aquest sentit, *La nevada del cucut* ens aproxima amb una gran riquesa de detalls a aquest món i, per tant, l'obra de l'autora de l'Escala no podia ser sinó el millor referent.

Retorn als orígens

Després de publicar *La nevada del cucut*, Blanca Busquets va escriure *La casa del silenci*, una novel·la allunyada de l'entorn geogràfic de la Carena, en què explica la història d'un violí que passa de mà en mà, i el paper que hi té un director d'orquestra alemany exiliat a Barcelona i diverses dones apassionades que s'hi relacionen. Un relat que traspua una altra de les grans passions de l'autora, la música, i

que va representar un cert allunyament del to més dur i seriós de la novel·la anterior. Posteriorment, a *Paraules a mitges*, l'autora situa l'acció entre Barcelona i la Plana de Vic, i explica la història de tres germans —l'Annabel, l'Albert i la Nina— que tenen al voltant de vint anys en l'època del 23-F de 1981, cadascun dels quals ens donarà una visió particular d'uns mateixos fets. L'obra presenta una estructura molt treballada i avança, com moltes de les novel·les de Busquets, a base d'anar dosificant al lector informacions intrigants que no prenen tot el seu sentit fins al final.

Amb la darrera novel·la, *Jardí a l'obaga*, Blanca Busquets retorna al seu paisatge familiar, que ens presenta transformat en literatura talment el seu Macondo particular. La Carena (Cantonigròs), Serd (Vic), Saltamartí (l'Esquirol), el Clot (Rupit), els Cingles (pla d'Aiats) i el Grèvol (Cabrera) constitueixen la geografia on es desenvolupa una magnífica història al voltant de la

relació entre els Torralba, una família barcelonina que als anys trenta es construeix una casa amb jardí al poble, i la figura i l'entorn de l'Aniol, el sorneguer narrador protagonista —ara un avi de més de noranta anys— fill de la Carena i que acabarà sent el masover dels senyors. Un cop més, la intriga i una certa truculència en els fets ocorreguts —marca de la casa— serà un dels eixos fonamentals d'una història on la passió amorosa, la gelosia i les revenges hi tindran un paper fonamental. El jardí del títol pot fer pensar en l'obra de Mercè Rodoreda *Jardí vora el mar*, però la mateixa autora ha dit en diverses entrevistes que tenia més al cap *El jardí dels Finzi-Contini*, de Giorgio Bassani. La novel·la torna a ser una aproximació literària molt interessant a la vida dels petits pobles rurals, situada en aquest cas sobretot en l'època de la postguerra, i hi destaca la remarcable evocació de la diferent forma de vida, i d'entendre la vida, per part dels nadius

del poble i dels forasters que apareixen per Setmana Santa i que s'hi instal·len durant tot l'estiu.

La novel·la demostra, al meu entendre, una gran maduresa estilística —el present i el passat estan contínuament enllaçats en el text— i un bon domini de l'ús de l'estil directe lliure, mode narratiu que l'autora utilitza gairebé en exclusiva per fer-nos arribar les veus dels personatges en el passat. Al llibre també destaca especialment la mestria de l'autora en la construcció del genuí parlar del protagonista. Una magnífica novel·la.

